

مقطع تحصیلی: کاردانی ☐ کارشناسی ☒ رشته: معماری ترم: دوم سال تحصیلی: ۱۳۹۸ - ۱۳۹۹ نام درس: بیان معماری نام و نام خانوادگی مدرس: معصومه حیدری مقدم آدرس email مدرس: arc_mas2006@yahoo.com تلفن همراه مدرس: 09124893080
جزوه درس: بیان معماری مربوط به هفته: اول ☐ دوم ☐ سوم ☐ چهارم ☐ پنجم ☐ ششم ☐ هفتم ☐ هشتم ☐ نهم ☒ text: دارد ☒ ندارد ☐ voice: دارد ☐ ندارد ☒ power point: دارد ☐ ندارد ☒ تلفن همراه مدیر گروه:
<p style="text-align: center;">بسمه تعالی</p> <p style="text-align: right;">جلسه نهم</p> <p>فرایند طراحی یک معمار شامل تعداد زیادی تصمیم ها و مراحل و تکامل آن هاست که در نهایت مفهوم خیالی با گذر از مسیر پردازش و پرداخت گام به گام به دنیای واقعی قدم می گذارد. فرآیند طراحی معماری، دستورالعملی است به منظور معرفی نظامی میان فعالیت های فکر کردن، فعالیت های اجرایی و... که دارای سلسله مراتب می باشد. این فرآیند مجموعه فعالیت های منسجمی است که هدف و راه حل را به هم پیوند می دهد و تسلسل منطقی و هدفمند تعدادی از فعالیت ها می باشد. هم چنین، شامل شماری از فعالیت های مرحله بندی شده می باشد که هر کدام شخصیت و نتایج خود را دارند. از دیدگاه بسیاری از طراحان، فرآیند طراحی معماری، فرآیند حل مسئله است و لذا مهم ترین فرآیند حل مسئله قابل اعمال در این پروسه، شناخت مسئله، راه حل یابی، ارزیابی و انتخاب می باشد. این فرآیند خطی به گفته جان لانگ، شامل سه مرحله تحلیل، ترکیب و ارزیابی می باشد. روند طراحی معماری (مسیر سوال به جواب)</p> <p>در طراحی بناها معماران شیوه های مختلفی را به کار می برند. یکی از منطقی ترین روشهای طراحی، روش «مسیر از سوال به جواب» است. در طی روند طراحی سوالات بسیاری برای طراح مطرح می شود و معمار در جمع آوری اطلاعات و تجزیه و تحلیل داده ها همواره می کوشد که به نتیجه گیری و تصمیم درستی دست یابد. البته تجربیات قبلی او در این زمینه تاثیر قابل توجهی در روند و نتیجه کار خواهد داشت.</p> <p>مراتب مسیر طراحی سوال به جواب به صورت زیر می باشد:</p> <ul style="list-style-type: none">- جمع آوری اطلاعات- تجزیه و تحلیل اطلاعات و نتیجه گیری از آنها- بهره گیری از تجارب پیشین- شکل گیری طرح ذهنی- ظاهر شدن طرح ذهنی <p>معمار در طی فرآیند سوال به جواب سه فعل اصلی را انجام می دهد:</p> <p style="text-align: center;">مرحله ۱: شناخت</p> <p>شناخت اولین و پایه ای ترین کاری است که معمار در ابتدا انجام می دهد. او قبل از شروع به طراحی، عوامل آشکاری چون بستر و محیط پروژه، محدوده زمین، عوارض و خصوصیات آن، سازه و تاسیسات موجود، مصالح و تکنولوژی ساخت، مسائل اقتصادی و مهم تر از همه نیازهای فیزیکی، ادراکی و حسی کاربران و بسیاری موارد دیگر را شناسایی می کند. بدین ترتیب معمار با کسب اطلاعاتی در زمینه عوامل تاثیرگذار در طرح و کسب شناخت دقیق از آنها، بر موضوع طرح خود آگاهی کامل می یابد.</p>

قابل توجه مدرسین محترم: حداقل ۴ صفحه در هر هفته برای ارایه محتوای درس و یک صفحه برای خلاصه درس و نمونه سوالات در نظر گرفته شود.

مرحله ۲: برنامه ریزی

برنامه ریزی به معنای تعیین فعالیت های اثر بخش در جهت تحقق هدف به بهترین شکل ممکن است. در طبقه بندی کارهای انجام شده در مسیر طراحی، برنامه ریزی حلقه واسط بین شناخت و طراحی است. در مرحله برنامه ریزی، محدودیت ها و قابلیت های پروژه تعیین شده و بر اساس آن تصمیم نهایی گرفته می شود. در این مرحله معمار به ۴ دسته از اطلاعات نیاز دارد.

۱- اطلاعات ناشی از نیازهای کارفرما و کاربران

۲- اطلاعات مبتنی بر شناخت کلیه شرایط حاکم بر طرح هم چون بستر، سازه و

۳- اطلاعات بدست آمده از ضوابط قانونی و احکام قانون گذار

۴- مبانی نظری حاکم بر طرح و نظرات و نحوه بینش و تفکر معمار

بعد از بررسی و ارزیابی اطلاعات بدست آمده در زمینه عوامل موثر بر طراحی، طبقه بندی و تقسیم داده ها برای دستیابی به اطلاعات و مبانی نظری طرح صورت می گیرد. برنامه ریزی بخشهای مختلفی از تحلیل اطلاعات را شامل می شود که عبارتند از:

الف- تهیه برنامه ریزی فیزیکی

ب- استخراج احکام طراحی

ج- تعیین ضوابط و استانداردهای طراحی

د- تدوین مبانی نظری معماری

الف- برنامه ریزی فیزیکی

برای دستیابی به چنین برنامه ای ضرورت دارد که معمار نیازهای فیزیکی، حسی و ادراکی کارفرما و کاربران را بشناسد و با مقایسه این خواسته ها با استانداردهای معمول به یک جمع بندی معقولی دست پیدا کند. در این مرحله کلیه نیازهای کمی و کیفی پروژه مشخص می شود که اصطلاحاً به آن برنامه فیزیکی پروژه می گویند. در برنامه فیزیکی کلیه فضاهای پروژه به همراه مساحت و ویژگی های کیفی آنها مشخص می شود. البته اگر به جمع مقادیر خالص فضاها حدود ۲۰ تا ۳۰ درصد به عنوان مساحت سازه و دیوارها، فضاهای ارتباطی و پله ها و موارد مشابه اضافه شود، مساحت تقریبی یک پروژه بدست می آید. در جلسه هشتم به طور مفصل درباره مبحث برنامه ریزی فیزیکی اطلاعاتی ارائه شد.

ب- استخراج احکام معماری

یکی از نتایج مهم مرحله ارزیابی و تحلیل اطلاعات گردآوری شده دستیابی به نتیجه گیری های منطقی و پیدایش احکامی برای طراحی است. تحلیل بستر طراحی و عوامل موثر بر طرح که ناشی از زمینه و سازه و عواملی از این قبیل می باشد احکامی را پیش روی معمار قرار می دهد که در مسیر طراحی معماری مطلوب بسیار مهم و حائز اهمیت است.

بهره گیری از عوامل اقلیمی هم چون نور خورشید، باد و باران، توجه به شیب و خاک بستر طراحی، توجه به نقاط قوت و ضعف زمینه پروژه همگی باید ها و نبایدهایی هستند که روند طراحی معماری را شکل داده و به طرح معمار جهت می دهند.

ج- تعیین ضوابط قانونی طرح

مراجع تعیین کننده استانداردها و آیین نامه های در بخش ساختمان، ضوابط و مقرراتی را برای نقاط مختلف کشور تعیین و لازم الاجرا می کنند که اجرای آن برای دست اندرکاران این صنعت اعم از معمار، مهندس سازه، تاسیسات و مجریان ضروری است. این ضوابط مواردی چون میزان تراکم تا جزئیات اجرایی را در بر می گیرد.

د- تدوین مبانی نظری معماری

معمار به عنوان یک فرد دارای افکار و ویژگی های شخصی است که در فرآیند طراحی دائماً با تکیه به عقل و اندیشه و تفکرات خود این روند را طی می کند. این مبانی مجموعه ای از ویژگیهای مفهومی و معنایی است که یک طراح (معمار) آنها را در طراحی اثر

خود القاء می کند، که این القاء می تواند آگاهانه و یا بصورت ناخودآگاه باشد. از جهت دیگر مبانی نظری مجموعه و نظامی از داده ها و مفاهیم است که به توصیف و تبیین پدیده های معماری که شامل آثار معماری و اندیشه های مکتوب است می پردازد.

مرحله ۳- طراحی

سومین مرحله از فرآیند طراحی در شیوه سوال به جواب، طراحی می باشد. در این مرحله معمار با شناخت دقیق و برنامه ریزی منسجم به این آمادگی رسیده است که با بهره گیری از ذوق هنری، عقل سلیم خود و توانایی خلاقانه اش دست به آفرینش بزند. نوآوری معمار در این مرحله بر پایه خرد او شکل می گیرد. خلاقیت او در نحوه پیوند اطلاعات با یکدیگر، تصمیم گیری و ارائه راه حل در قالب یک مجموعه پیوسته، هماهنگ و پاسخ ده ظاهر می گردد. در دو مرحله گذشته (شناخت و برنامه ریزی) مسایل مهم از هم تفکیک و به صورت جداگانه ای تعریف شده اما در این بخش ترکیب آنچه را که گرد هم آمده بودند انجام می شود. در طراحی ۴ فعالیت اصلی انجام می گیرد:

- ارائه طرح های اولیه

- ارزیابی آلترناتیوها و انتخاب کانسپت برتر

- پرداخت کانسپت نهایی و تکمیل آن

- ارائه طرح کامل و تفضیلی

لازم به ذکر است که تمامی معماران در طراحی پروژه هایشان از شیوه های متفاوتی استفاده می کنند. حتی ممکن است روند طراحی در موضوعات و کاربریهای مختلف تغییر کند و با توجه به عواملی چون موضوع طرح، نیازهای کارفرما و ارزشهای شخصی معمار مسیر طراحی می تواند به شیوه های گوناگونی شکل بگیرد.

۱- ارائه ایده و کانسپت اولیه

• Santiago Calatrava Eye concept

در این مرحله یک تصور کلی در ذهن شکل می گیرد و زمانی که بر روی کاغذ نقش می بندد کلی و بدون جزئیات است. البته آنچه را که طراح از آن برداشت می کند فراتر از یک تصور کلی بوده و افکار و اندیشه های معمار را در بردارد. در این مرحله با توجه به اهمیت موضوع درون یا خارج بنا برای معمار اتوهای شماتیکی به صورت پلان یا اسکیمهای حجمی از موضوع ارائه می شود.

هر چند واضح است که این دو گونه ترسیم لازم و ملزوم یکدیگرند و جهت نمایش بهتر ایده ارائه می شوند. خمیر مایه اولیه طرحها که در یک فرآیند پیچیده شکل می گیرد کانسپت را پدید می آورد. با پردازش کانسپتهای مختلف فرآیند طراحی در مسیر شکل گیری طرح نهایی جریان می یابد. ارائه ایده ها و کانسپتهای مختلف با توجه به موضوع پروژه و تاثیر عوامل و فاکتورهای تاثیرگذار مختلف بر هر کانسپت، شانس بروز خلاقیت و آفرینش طرحی معمارانه را ممکن می سازد. در این مرحله ارائه ایده ها و آلترناتیوهای مختلف برای کانسپت توسط ترسیم های دستی و ماکت های حجمی صورت می گیرد.

۲- ارزیابی و انتخاب کانسپت نهایی

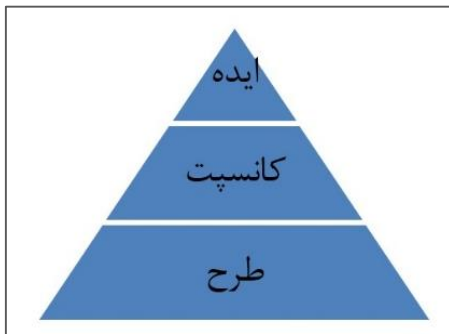
سنجش کانسپتهای ارائه شده و گزینش ایده و کانسپت برتر با توجه به عواملی چون رابطه حجم با بنا، جانمایی مناسب، سازگاری حجم با اقلیم، رعایت محرمیت ها، ضوابط، عواملی فرهنگی و اقتصادی و ... انجام می گیرد. پس از انتخاب ایده برتر طراح تمام توجه خود را به پردازش و روشن شدن جزئیات آن معطوف می کند.

۳- پرداخت کانسپت نهایی و تکمیل آن

در مراحل قبلی ایده و کانسپتها به صورتی کلی و شماتیک ترسیم می شوند اما در این مرحله بعد از دستیابی به کانسپت نهایی، خطوط اصلی بنا به صورتی دقیق تر و مشخص تر ترسیم می شود. در این مرحله تناسبات و جانمایی فضاها با نسبتهای تقریبی پدیدار می شوند. علاوه بر فضاهای بنا در این مرحله راههای ارتباطی، فضاهای باز و بسته و عرصه بندی ها مشخص می گردد. حجم کلی بنا کامل تر شده و جزئیات بیشتری از آن به نمایش گذاشته می شود. در این مرحله علاوه بر پلان و تصاویر سه بعدی از حجم کلی بنا، مقاطع داخلی و نماهای خارجی و تصویر برخی از جزئیات با تناسبات دقیقتر از مرحله قبل ارائه می گردد. توصیه می شود که برای یک پلان چند حجم و برای یک حجم چند پلان طراحی و پس از ارزیابی با طرح برتر کار را ادامه داد. انتخاب نمود.

۴- ارائه طرح نهایی و تفصیلی

در این مرحله آخرین مرحله اصلاح طرح اولیه است که کنترل تمامی فاکتورهای مهم و تاثیر گذار طرح صورت می گیرد. عواملی چون سازه، تاسیسات و محدودیت های اجرایی پروژه مورد توجه قرار می گیرند.

در مقایسه سه مرحله فرآیند طراحی می توان این گونه نتیجه گرفت که در مرحله اول، طرح در دنیای خیالی معماری و به صورت ذهنی توسط ایده های خلاقانه ای شکل می گیرد. در مرحله دوم طرح به سوی واقعیت گام برداشته و به صورت کانسپت ظاهر می شود. در این مرحله نوعی برقراری رابطه بین ذهنیت و عینیت صورت می گیرد و معمار از کانسپت برای بیان طرح ذهنی خود استفاده می کند. در مرحله سوم طرح واقعی در فاز دنیای اجرا و یافتن شرایط لازم جهت تحقق عملی قرار می گیرد.

تمرین: بعد از شناخت مراحل شکل گیری یک پروژه از ایده و کانسپت به طرح نهایی دانشجویان می بایست کانسپت های ارائه شده در جلسه هشتم را با توجه به فاکتورها و مبانی نظری مورد نظر (توجه به اصول معماری ایرانی) ارزیابی کرده و آلترناتیو برتر را انتخاب نمایند. بعد از گزینش کانسپت نهایی تناسبات و جانمایی فضاها با نسبتهای تقریبی مطرح شوند. علاوه بر فضاهای بنا در راههای ارتباطی، فضاهای باز و بسته و عرصه بندی ها نیز مشخص گردند.